

Fr. van Bledh...

A B C

SEPELETA SA SECOANA

LE

LIPALO

BLOEMFONTEIN :
BARLOW BROTHERS, LTD., PUBLISHERS.

1920.

(COPYRIGHT.)

A B C E F G H I

K L M N O P R

S T U Y

B K U N G O S I

M H P F A R C

E Y L T

3

a b c e f g h i k l

m n o p r s t u y

G 9569

k p b e i c f y l u

a t o s h n r g m

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

a	tla	e	o
ba	ga	ne	bo
fa	sa	re	lo
ka	ya	se	yo

ba ka lo fa se. fa bo ka sa, ba tla ya. a ga ba
 ka ba lo fa? ba ne ba se ka ba ya yo. re tla ya
 fa bo ka sa. ba ne ba tla bo ya. o tla a ga ka se.
 fa ba ka bo lo fa, a lo tla bo ya? se tla tla le se.
 bo tla ea le yo. ga ea ka ea tla. re tla ba re ea.
 ba ka bo ba tla. e ne e se ba, lo ka bo ya. se
 re ba tla tla.

ke	na	no	tla
le	re	ko	tla
me	tla	mo	ea
ye	tse	li	eo

ke ne ka re ke tla ea. a ke se ka ka ya yo?
 tse ga se tsa me tse. ga e e se e be e ne mo. li
 tla ea fa e ka na. e tle e re fa e ka na, a tle a
 tle. ke tla ya ka lo. o tla ya ka lo. tse li se ka
 tsa ea. eo o ka ea le eo. a ga a ka a ya? ra na
 ra re, o tla tla le tse. tsa me ke tse.

ea	oa	coa	eng
kea	koa	kae	leng
rea	loa	gae	reng
sea	noa	tlhe	teng

ga kea ka ka noa. ke tla noa koa gae. tse li coa
 kae tse? li coa go noa. re se ka ra loa. ba tla
 leng koa gae, fa re ka loa? lo tla ea leng koa
 gae? re tla ea fa li ka tla. coa tlhe le eo. ga
 rea ka ra ea teng. ke eng se? ke sa se se koa
 gae. ba coa ka koa. o no oa reng? o tla ea
 leng teng.

kang	sha	nka	nna
mang	she	nko	ntla
yang	sho	nku	ntlo
tlang	shoa	nca	nnang

nka shoa fa nka ea teng. mang eo o ka eang
 teng? ntlo e ne ea sha. ntle nna fa kae? o tla
 nna fa ba tla nnang teng. nka ya kang? nca e
 tla shoa, ga e na se e tla se yang. nku e ke eo
 mang? ntle ea le nca ea ga mang? tlang tlheng,
 re ee go ya koa gae. sho-se ga se se. .e mang
 eo o tla li yang?

Ke tla ea.	fa ba sa tle.	a se ka a ya.
re tla ea.	ba tla ya yo.	lo ka li ya.
ke ne ka ea.	ke coa ka koa.	lo tle lo ee.
ra ba ra ea.	li ea kae tse?	o tla se noa.
li coa kae?	o tla tla.	mo ke ga me.

ga se sa me.	lo tla noa yo.	ba bo ba ea.
tse ke tsa me.	ba coa kae?	a o tla tla?
o coa kae?	o coa ka koa.	a a noe tlhe.
rea noa.	kea coa.	o ea kae?
baa loa.	ga se se.	re ka ea.
ba sa ea.		fa o tla.

a ga re ee go ya?	fa ga se ga me.
tse ga se tsa me.	a ga o ko o ya.
ga baa ka ba ea.	ke se ka ka ya.
tse li ea kae tse?	ke tsa me tse.
o tla lo fa se.	oa ya 'me ga a fe.
ba se ka ba loa.	ga a ka ke a ea.

o tla coa fa bo se na go sa. tsa me ke tse li mo.
ga ke e se ke be ke bo noe. fa e ka na re tla tla.
mo ga e e se e be e ne mo. 'me ga a ka ke a loa.

re tla ya leng? ba tla ea leng? o ne a reng? ke
ea ga mang? ba tla reng? ke go neng a sa tle?

re tla a ga kang? bo tla sa leng? se sang se? seo
 sa ga mang? ke tsa ga mang tse? ba tla noa teng.
 ka go reng? e bo man? eo a reng eo? ba tla
 tla yang? o ea go noa kang? tsang tse? baa
 bo ba le teng. e ne e le sang? e ne e se sa se.
 o tla ea koa go mang? tlang re yeng. re tla ya
 kang? re tla ea leng?

e ne	co ne	a na	bo na
o ne	go ne	ba na	lo na
bo ne	no ne	ga na	cho na
eo ne	sho ne	ka na	ro na

re tla sha. sho se ke shone sa me se. ke mang eo
 ka eang teng? eang go noa teng. go tla ea ene.
 a o tla bona none? ke bana ba ga mang ba?
 seo sa one. ana o tla ya leng? kana e ne e
 le mang? ke tla ba ke go bona leng? a e ne e
 se bone? a ga ba e se ba ee gone? a yana ga se
 shone sa bone? chona re tla ea teng. ba tla bo

ba ea go bona mang teng. eng se re ka se lo fang?
 chona li bona none. rona re tla reng? ke gone
 ba eang teng. beng ba rona baa gana. shone se
 fa kae? a ko bone fa se se mo teng moo. kana o
 gana yang? a yana ga a tlo tla? o tla tla leng
 gone? fa e le cone li tla tla.

- tlhe	bo tlhe	eo tlhe	lo tlhe	yo tlhe
o tlhe	co tlhe	go tlhe	ro tlhe	sho tlhe

lo tla shoa lotlhe. ke shone shotlhe. chona ba
 ea teñ. kana ba tla tla leñ? re tla ya gone.
 lo ka bo ya yotlhe. ke tla se lo fa lotlhe. re
 coa teng rotlhe. ba ne ba sa ea botlhe. a yana
 ga se bone? le cone li teng cotlhe. ba gana bo-
 tlhe. ke ga lona gotlhe. ba gone botlhe. ba tla
 coa kae? ke ea me eotlhe. se li noeng cotlhe.
 yotlhe ke ya me. a ga se tsa me cotlhe? re tla
 ea le ene, rotlhe. a bana ba rona ba tla ea botlhe?

nka ea kae? nca e gone. nko ke gana go tla.
 ba na le ene botlhe. nnang yana, ntle ea teng.
 nku e fa. kae? ntle tla leng? ntlo e ke ea ga
 mang e? a ba na le ntlo? ntle go bona leng?
 nko ke ne ke le teng. nka tla ka go bona leng?
 nku e ke eo mang? ntlo ea ga mang? nna mo
 go nna. nka li ya cotlhe. nka lo bona lotlhe.
 nka ea le mang? ene o na le nca. kana o na
 le mang? ntle, ga eo gone. 'me ntle yang? nca
 e, e tla le mang? koa nku e, e eang teng go fa
 kae? a ga a nka a gana ka eone? a ba tla tla
 le nku ea me? ee, ba tla nna fa. ntlo ea beng
 ba rona e fa kae? nko ke go fa. nnang fa. tlo
 lo re fe nku le rona. o tla ea leng gae? a le
 bone ba tla ea botlhe? ee, ba tla ea le nna
 botlhe. rona re tla ea gae rotlhe. ba tla ya koa
 gae. ga. re e se re be re ee teng.

a pe	e pe	o pe	a fe	e fe	o fe
ba pe	se pe	go pe	ba fe	se fe	go fe
ga pe	—	lo pe	—	—	lo fe

chona ga re na sepe. lo tle lo tle go re bona gape.
ga go na gope koa re ka eang teng. a ga go ope eo
o tla eang le bone? ga a na nku epe gone. ga baa
ka ba ea gope. ke tla ba ke ea gone gape. ga go
bape ba ba tla tlang teng. ke efe nku e e sa yeng?
o bona seo sefe? a ga o nko o ya gape? ke ofe
eo o tla eang le rona? ke lofe lo ke tla lo fang?

i le	ri le	a le	ga le	pe le	o le	no le
bi le	sii le	ba le	koa le	se le	eo le	yo le
fi le	shi le	fa le	—	ye le	lo le	—
ki le	tsi le	ma le	e le	tse le	mo le	—

a o kile oa ea teng? kana ba ile kae? ko one ole.
bona nku ele. kana bana ba ye le leng? ba male.
a ga o nka o ea koale? ba ile fale. a ga se bone

bale? a ga se ene eole? o tla tla le yone. ba ne
 ba ile gale teng. ke seo se sele. o ka a ga mole.
 ke lone loa me lole. kana e mang eole? a ga se
 eone nca ele? ke bone ba ba tlang bale. selo se ga
 se sa me. sele ga se sa me. o ne a se nka a tla le
 gale. ntlo ea me e shile. bona tlhe, ba mo siile.
 bale ga se ba rona. ba bo ba tsile go ya fela. o rile
 a ea a bo a ye. ba ile go sele. o bile o tsile gape.
 ntle, o mo siile. le gale ba tsile. o se ba file. ba
 bile ba ea go ya teng gape. ea bo e rile ba ea teng,
 ba tla ka fa. 'me a re tla tla gape gone? o tla tla
 nalo.

a ba	kga ba	le ba	o ba	lo ba
ba ba	'ma ba	pe ba	bo ba	ro ba
ga ba	tsha ba	se ba	go ba	to ba
ka ba	tlha ba	she ba	ko ba	tho ba

aba tsele tsa me. o tla o gaba leng? ke bone baba
 ba rona. a baba ba ka aba? fa o bona baba o

tshabe. 'me o tla tlhaba leng? ba tla kgaba leng?
bona kaba ea me. peba e leba baba ba eone. baba
ba rona ba ne ba re seba. boba tlhe, baba ba gago
ba tla go tlhaba. leba koale. kana o sheba mang?
o se ka oa e koba yalo. o tla tla oa e roba. ga o
kake oa koba kaba ea me. fa 'maba a ka go bona.
o ka boba. ba ne ba li loba. kana o ~~tla~~ tlhaba nku
e leng? re ne ra coa gone, ra tshaba. le gale, ene
o ka li goba. o na a sena toba. ga e kake ea thoba.
bone ba ne ba tla e roba. leba tlhe peba ele. peba,
tshaba tlhe, baba ba gago ba tla go bona. o na a mo
seba. ba tla e oba, 'me ga ba kake ba e roba. boba
tlhe, peba e tle e coe. kana re ka boba fa kae? ba
tla mo sheba, botlhe. a e tla thoba?

a ga	tha ga	ka go	se ga	co ga	ro ga
fa ga	kga ga	ta go	ye ga	cho ga	tlo ga
ka ga	tlha ga	—	tshe ga	go ga	tlho ga
na ga	ga go	be ga	—	lo ga	...
ra ga	ga goe	pe ga	bo ga	no ga	...

ke tla aga le bone. re tla tla ka ga gagoe. le ene o tla e faga. a ko bone tlhaga ea sha. nku e, e tlhaga bobbe e. a o ka raga kgaga? ka a ea teng a bega kgaga. bo ba goga noga. fa o ka e bona noga, o tla choga. kgaga fa e bona noga, e tle e tshabe. ke tla coga ke se loga. ako bone ka thaga e leba noga. o se ka oa roga 'maba oa gago. ba gagoe ba tla tla le ene. a ga se kago ea gago? o no oa e aga leng? a o leba kago ea me? ke mo tago e leng teng. tloga, o ee le bone. cotlhe tse ke tsa naga. a oa bona he, o tla yega? o ka ea go a ga. o tla e boga. a noga e, ba tla e pega. o se ka oa tshega ka ene, o tla tla a go raga. peba e tshaba noga. baba ba gago ba tla go tshega. ke thaga ea gagoe. tloga tlhe, ba tla go tshega. fa ba ka tla,

ba tla mo tshega. coga tlhe, baba ba etla. a ga se naga ea rona? o tla ba raga le ene. ga ba itse go loga mano. ba ne ba loga botlhe. li tla tlhoga leng? tshaba tlhe, noga e mo teng. o tla roba toba ea gago. ba rile ba sena go e aba, ba tloga.

a ka	maa ka	tha ka	e ka	re ka	o ka	no ka
ba ka	pa ka	tlha ka	be ka	se ka	bo ka	ro ka
cha ka	ra ka	ya ka	le ka	—	fo ka	—
ga ka	ta ka	kga ka	pe ka	—	lo ka	—

re se ka ra aka. fa o ka ea ka fa, o tla ba raka. 'maba oa gago o na le chaka. o tshaba peba ya-ka ete ke noga. a bo a tla mo gaka otlhe. ta-ka e teng moo teng. thaka, a re tla ea gone, le rona? fa re sa pake, re tla noa kae? re tla leka fela yaka gale. bana ba me ba tla e seka. e ri-le fa a le eka, ka tshaba, ka le tla. o ile go re-ka boka. 'me o rile a bona thaka tsa gagoe, a li baka pele. gonne a na a li raka pele. a ga se no-

ka e e fa gare ga naga ea me, le ea lona? a o
 tla oka thaka tsa gago? lefa e ka foka, fa re se
 na go loka nama ea rona, re tla ea tlhaba nku
 e, 'me o e loke fela yaka gale. a o kile oa bona
 noka e pele? tloga foo, ba tla go roba. ga ke
 e se ke be ke go bone o roka. fa o ka ea ba sa paka,
 o tla noa kae? ke tla reka chaka ea gago. sho se
 ete ke taka. peba e yele tlhaka li le peli. tlhaka
 tseo o tla li peka. a re ee go ya kgaka le bone.
 naga e, ga e na noka epe. tloga tlhe mo, noga e tla
 tla ea tla. go tla aga thaka tsa gago. 'me a le rona
 re tla leka go ea le bone? a o kile oa seka? ga ba
 kake ba a peka.

a la	ka la	la la	ka lo	tla la	coa la
ba la	kgala	sa la	pa lo	tlha la	koa la
fa la	ma la	tsa la	ya lo	ta la	loa la
ga la	na la	ya la	pha la	tha la	roa la

a yana bana ba gago ba ka bala? o tla ala fela. bo
 sa le tala le yone. baba ba gagoe ba ne ba mo kgala

bobe. o aka, ga baa ka ba mo kgala. go tla bala tsala ea me. a peba e yele mala a kgaka? le gale ntle e fala fa ke sena go ala. a re eeng yana noka e e se e tlale. sala tlhe, re sa ya nala. nkile ka ea go yala teng. fa o ea gone, o tla lala fa kae? nka lala teng fa ke na le tsala. o se ka oa rialo, palo ea eone e tla tla. a li ne li le kalo? oa bo a tsile a gala fela yaka gale. ga a kake a ba a mo tlhala. go yeoang koa gae? ga go yeoe sepe, ke tlala fela. 'me o tla tlhaba leng? ntle tlhaba eng, ke sena nku? re tla ala gape teng. a ba tsile go yala? 'nya, ba yele nala fela. a nca e ka ya mala a nku? ee, nca e ya mala a nku. a o kile a tla go bala nku tsa gagoe? o ka ya ka lo, 'me nna ntle ya ka lo. sala tlhe, tsala ea me; nna ke ea gae. 'me yana bana ba tsala ea me ba tla bala. ako nnee phala eeo.

e la	le la	fe lo	tse la
be la	me la	se lo	tshe la
fe la	se la	—	phe la
ge la	ye la	—	tle la

ke fa a na a ela teng. tshela noka e e se e tlale. ba
tla tla fa a bela. fa nka phela, ntle e yala. a ga o
bolo go e yala? ee, 'me ga e e se e mele. bana ba
rona ba lela ka ba sena se ba ka se yang. fa li ka oa
o tla li sela. a tsela e ke eone e e eang koa ga eno?
nca e, e tla yela mong oa eone. felo fa, ke fa noga e
leng teng. kana bana bao ba lela yang, a ga o nka
o ba fa? ntle ba fang, go sena sepe, e le tlala fela?
a ga o bone fa tsala ea gago e tsile, mo gele tlhe?
ntle mo gelang, a ga o bone fa go sena sepe? a
bana ba gago ba sa tshela botlhe? o se ka oa lela
yaka nku. fa a se ka a mela, re tla a yala gape. fa
go ka koala nna o ka bo bala. selo se ke sa ga
mang?

o ela	no ela	ra ela	be ela	tse ela
bo ela	sho ela	choa ela	fe ela	tshè la
co ela	ka ela	tloa ela	thè la	bu ela
lo ela	la ela	—	ne ela	lu ela

o tla boela koa gae leng? fa o ka a tshèla fa, o tla bona a tla ela. tshèla tlhe, le ene o tle o mo gele, erile ba sena go mo göa, a se ka a ba a tlhola a boela teng. a ga a ka a coela koo? tsala ea gago e ne ea mo loela nku. fa nka 'mona ntle mo kaela. ke sa mong oa shone. lesa fela, o tla se mo laela. a o ka raela peba. fa e le noga eone ga o kake oa ba oa e raela. fa e le ene oa bo a ka e feela. rona re ea go raela kgaka. re tla tla le kgaka ea rona. a mo neele, a a tshèle. e tla re le rona, fa re sena go ya, re mo tsele. ga a ka a ba luela sepe. nku tse, ntle li choaela bana ba me. erile ka a leka go tshela noka a noela mo go eone. 'me a o na a shoela teng? ee, o na a shoela mo teng ga noka. ke nku tse ke ne ka li beela bana ba me. fa a sena go ba buela,

ba tloga ba lela botlhe. baba ba gagoe ba tla mo oela. fa a ka 'mona, o tla mo kaela tsela. ga a ka a e mo kaela sentle. nku tsa gagoe li ne tsa shoela cotlhe gone. fa a ka mo tloaela, ga a ka ke a ba a tlhola a mo tshaba. ke tla koala fa o sena go thala. a o kile oa bala koalo loa gagoe? e ne e le kala ea gagoe. nca ea me e bona phala. a bana ba gago ba loala botlhe? o tla li roala yaka gale. fa o ka lo koala yalo, o tla lo bala. fa a ka tla, o tla coala sentle. 'nya, o ka coala, tsala ea me. e tla re fa o ka ya nala, o tle o e coale.

i la	ti la	li lo	li ea
li la	'mi la	pi lo	ti ea
si la	ki lo	—	si ea

re ila maaka. ntlo eone o tla e lila fa a sena go sila. baba ba rona ba ne ba tila 'mila. o na a ile go bona lilo tsa ga 'ragoe gone. tlhaga e shile eotlhe, yanong

ke pilo fela mo nageng. lefa a na a mo raga e ne e
 se ka kilo. nca e ila noga, ea e tshaba. bana ba
 gago ba ne ba tila go sila. a o lila ntlo o e se o e
 feele? ke 'mila fela, ga go na tlhaga. lilo tsa bone
 ga li e se li tle. le botlhe ba ga gabo, ba ne ba mo
 ila. ke pilo fela koa re coang teng. 'me o tla reka
 lilo kang, a sena mali? ke tsala ea gagoe, ga a kake
 a mo ila. thaga e ila noga, gonne e yele mae a eene.
 ba tla bona mali a bone fa ba sena go lila. go ya ga
 go liee, go liea go lira. liyo ga lio, bana ba rona ga
 ba nka ba tiea. nca e, ga e e se e tiee, nku li tla e
 siea cotlhe. o tle o e liee, re tle re siee. tila tlhe
 noga e moo teng. o ne a tila lilo tsa bone. re ea go
 yala, rona. 'me fa le rona re ka ea, go ka sila bo
 mang? go tla sila bana ba rona. lilo tsa gagoe ga li
 e se li tloaele.

o la	fo la	tlho la	bu la
bo la	kgo la	—	fu la
co la	ro la	bo lo	pu la
cho la	tlo la	go lo	ru la
go la	ko la	kgo lo	thu la

a bana ba ye nama e, e tla tla ea bola. o tla o ola
fa a feela ntlo. ba tsile go chola lilo tsa bone. o tla
e fala fa a sena go gola. naga ea gago ke pilo fela,
linku tsa gago li tla fula kae? fa o ka bula e ka
tlola. a ka mela yang fa pula e sa ne? ba tla thula,
fa ba sena go a thèla otlhe. pula e nele bobbe, noka
e tla tlala. pula ea na, a re eeng go tshela noka e
ese e tlale. ke tla mo isa teng, a sena go fola. fa
ba ka go fula, o ka shoa, ga o kake oa rula. nna
fela, o tla li mo rola. rona yanong ga re tlhole re
tshèla bola. bula tlhe, re tsile go bala. fa pula e
ka na, a ka gola otlhe. linku tsa me li tla shoa
cotlhe, ga go na koa li ka fulang gone, naga e shele
eotlhe, ke pilo fela. fa nka bona kgaka mo tseleng

ntla e fula. go nele pula e kgolo teng. lilo tse ga li
 bolo go nna gone. golo ga me ke ga me. nku tsa
 me li tla fula teng. bana ba me ba tla ea go kgola
 nku tsa me. 'me linku tsa gago li tla tla leng? fa
 ba ka ea ba tla tla le cone, fa ba ka bula chola tlhe,
 a o rata bana yaka peba. o tlhola a thula. o tla ea
 go li kgola pele.

a ma	tha ma	le ma	po ma	hu ma
ga ma	tha mo	re ma	mo ma	ku ma
ka ma	—	—	ro ma	lu ma
kga ma	e ma	o ma	tlho ma	shu ma
na ma	fe ma	ko ma	bo mo	khu mo
tsa maa	ke ma	lo ma	mo mo	kgo mo

o se ka oa ama noga, e tla tla ea go loma. 'me fa e
 ka go loma, o ka shoa. gape fa e shuma, o e tshabe.
 e tla re fa ke sena go gama kgomo ea me, ke ee go

coma kgama. 'me ga re kake ra tlhola re tlhaba
 kgomo, re tla ya nama ea kgama. nama ea kgama
 e gaisa ea kgomo. o tla ea go coma kgama leng?
 ke tshaba noka, ea shuma. tloga he, o eme, re
 ee go lema. a re ye thamo ea kgama pele. 'nya,
 re tla e ya, fa re sena go lema. 'nya, a re e ye
 pele. a bo o rata liyo, e chole he, o e ye. 'nya, a re
 ee go rema; kgomo tsa rona li ile go fula, ga li bolo
 go ea. e rile ka re lema, ra feta ra poma noga.
 bana ba, ba yele momo oa kgomo ka bomo, e ne e se
 oa bone. fa a ka choma ga re kake ra mo roma
 kgomo. ke fa a na a na le kema, 'me ga a na naeo.
 o na a mo naea kama ea gagoe pele. bana ba gagoe
 baa kuma. pula ea luma, o se ka oa ea go kgola
 kgomo. e rile a ea go coma kgama, a bona kgama e
 kgolo. o leka khumo bobbe, o tla tsamaa a huma.
 fa kgole e ka thama ntle e sega pele, o tla bona e tla
 tsena. fa a ko a se ka a fema, o na a tla mo tlhaba.
 fa nka 'mona, ntle mo roma go ea go feela ntlo. e
 rile fa ke mo oma a fema. fa li ka tla re ka li koma

cotlhe. fa a ka li rema cotlhe, o tla boela a tlhoma
li sele teng.

a pa	sa pa	bi pa	ko pa	hu pa
ba pa	tlha pa	thi pa	lo pa	lu pa
fa pa	e pa	—	'mo pa	ru pa
ga pa	fe pa	o pa	tho pa	shu pa
ka pa	le pa	bo pa	tlho pha	thu pa
la pa	re pa	go pa	cho pa	—

bana ba se ka ba ea go sapa; noka ea shuma. baba
ba rona ba leka go gapa kgomo tsa rona. o tla ea
go mo kopa, fa a sena go tlhapa. o na a gana go ea.
o tla gana ka cone, a re o sa li chopa pele. ga a ka
a li bofa thata, li ne tsa repa. fa o ka fepa nca, e
tla go loma. o ka epa ka thipa. ke na thipa, ntle
e bona kae? ěa go e kopa koa go 'rago. o tla ea
go reka ka eone, fa a sena go e bopa. kgomo tsa
gago li se ka tsa noa gone, li tla tla tsa a gopa otlhe.

ke tla ea go kgoba 'mopa, ke tle ke bope kgomo. o
 tla a hupa fela, ga a kake a a noa otlhe. ga re tlhole
 re rata go rupa. ga nke ke ka ea go rupa, ke tshaba
 thupa. botlhe ba ne ba shupa, 'me chupo ea bone e
 ne e le maaka fela. fa o ka li tlhopa o ka li thopa.
 o tle o mo lepe, fa a se nka a li opa fela cotlhe.
 maaka a eone ke go re e ka lupa. fa pula e ka na,
 lilo cone o tla li bipa cotlhe. thupa cone fa li ka
 bapa, o ka li fapa. o tla a gopa otlhe. shupa fa o
 ka a gopa otlhe. ntlha shupa fa ba ka bapa. o tla li
 tlhopha pele. o na a se ka a li fapa sentle, li ne tsa
 repa hupa pele, o tle o mo nee le ene a hupe. bipa
 thipa ea me.

ga sa	be sa	i sa	e si	lo si	co sa
tsha sa	fe sa	bi sa	oe si	no si	fo sa
tla se	le sa	fi sa	o si	ro si	no sa
tlha se	ye sa	li sa	bo si	sho si	tlo sa
—	nte sa	si sa	co si	yo si	bu sa
—	—	ga isa	eo si	kgo si	thu sa

o iri yang, ntle, o gasa lilo tsa me. ntle e tshasa fa o ka ntesa. isa kgomo e koa go ene, o tla e lisa ka esi, ka e le ea gagoe. kgomo ea me ea sisa go gaisa ea gago. ke tla mo yesa nama e, fa ke sena go e besa. le gale, o tle o e bese tlhe, 'me o se ka oa e fisa. ntesa, ke e ise koa go ene. a o tla ea o le oesi? o ka bisa go tla, go tla tla ga ikisa nna ka nosi. nna koa tlase, tlhase ga li kake tsa fitlha gone. o tla e fesa a sena go besa nama pele. 'nya, o ka e lesa, ntle e fesa le nna. kgosi e, e busa e le eosi. isa liyo tsa gagoe, ntle li mo yesa. o tla nosa kgomo ea kgosi ea gago. a o tshaba go cosa kgosi? mo thuse tlhe, o isa nama ea gagoe. o rile a fula kgama, a e

fosa. fa o sa lise kobo tsa gago tlhase e tla li fisa.
 a o tla gaisa kgosi ea gago? lefa a ka nna a le esi,
 o ka li nosa cotlhe. ba tla thusa kgosi ea bone. fa
 o sa kake oa e cosa pele, o tla e fosa. ke shone shosi,
 o se ka oa se tlosa. ntesa tlhe, le nna ntle mo gaisa.
 'me fa nka mo gaisa ntle busa ke le nosi. o e lise
 thata, ke eone eosi, re tla e ya re le rosi. ee; ntle,
 bone ba ne ba e ya ba le bosi. 'me fa e le yone yosi
 o tla thusa kgosi ka yone.

a ta	pa ta	e ta	o ta	ru ta
ba ta	ra ta	be ta	ko ta	ru tha
fa ta	tha ta	fe ta	po ta	shu ta
ga ta	tha tha	le ta	pho tha	phu tha
ka ta	—	re ta	ro tha	thu to
la ta	—	se ta	—	nthu ta

kgomo tsa gago li ne tsa ata thata pele. o se ka oa ema
 foo, li tla tla tsa go gata. fa o ka fata, ke tla go bata.

tila tlhe, o tla go bata ka 'mopa. ba ne ba rata kgosi ea bone thata. ke ne ka mo roma go lata linku li le peli, 'me a se ka a rata go ea. o kopa bobbe, nna ntle mo naea thatha e e le eosi. le nna ka na ka feta a ntse a mo reta. fa o rata go eta le nna ntle go leta. o rata go seta thata. äa go lata poli ea me. ntle e pata kañ.* o tla e pata ka nku ea gago. fa o ea gone, o tla ota, ga go na liyo teñ. pula ea rotha, a re tla ea le rona? ke tla go ruta go photha fa re sena go a roba. fa o ka e pota morago e ka go raga, e tlhaga bobbe kgomo eeo. ke tla mo ruta a sena go li phutha cotlhe. ke tla mo rutha ka eone e, fa a gana thuto. shuta tlhe, o tla tla a feta a go rutha ka eone. o se ka oa nthutha ka eone. nthutha pele, ke tla ithutha morago. mo lese, nna ntle mo kota tlhogo. kgomo tsa rona li tla ota. linku cone li tla ata thata. a bo pula eone e ruta batho

* Moruti o choanetse go tlhaloganyetsa ba o ba rutañ gore "ñ" e kaea "ng."

* The teacher should explain that "ñ" represents "ng."

botlhe go lira sentle. o tla phutha leñ, kobo ea gago?
 'me o tla nthuta leñ go seta?

ba ea	ra ea	bu a	ku oa	go oa
choa ea	tsa ea	ru a	ru oa	—
ka ea	ita ea	pu o	—	—
la ea	ntha ea	bu oa	bo oa	lo oa
na ea	tsa maea	cu oa	mo oa	tlho oa

ntla baea lilo tsa me gone. o tle o li choae pele o ese
 o li bee teñ. o tla mo raea o re, ntle mo naea kgomo,
 a tle a tle ka esi go e tsaea. laea tlhe bana ba gago
 ba ithute sentle. ee, ntle ba itaea fa ba sa ele puo ea
 me tlhoko. e rile fa kgosi e sena go e mo naea, a
 tsamaea a se ka a tlhola a bua sepe. fa go ka bua oena
 ga a kake a bua sepe. bua tlhe, puo ea gago eone e
 tla mo thusa. tsamaea tlhe le ene, lo ee go buoa
 kgama, ke tla tsaea tlalo ya eone. 'me ntle le tsaea fa
 o sena go le cuoa. kana nca e, e kuoa yañ? ga a rue
 sepe, ke puo fela. fa mooa o ka coa koa, re tla ea go
 coma kgama. 'me lo tla booa leñ? ga re itse, 'maeo

le maboo ga a itsioe. fa re lema thata re tla rua linku
 thata. fa kgosi e ka nthaea gore ke tsamaee ke tla ea.
 booa tle monna, re tle go ya nama ea kgama. o se ka
 oa pota ka foo, o tla tla oa feta oa oa teñ. ba göe thata,
 le bone ba tle go re thusa. kgoa tlhe mathe pele, o tle
 o ba göe sentle. kana o kaeañ fa o re o tla ba looa?
 tsamaea o e bolae, re tla e apaea o sena go e buoa.
 ga a kake a ba a bolaea sepe, ga a itse go fula. fa o
 ka e itaea foo, o ka e bolaea. o tla tsamaea re sena go
 apaea namá. o tla e baea fa, fa o sena go e apaea. fa
 a ka nnaea kgomo nka tsamaea. o rile fa nka tsamaea
 o tla nnaea poli, 'me ke ne ka mo raea, ka re, fa a ka
 nnaea nku nka tsamaea le ene. nama eone ntle e
 tsaea o sena go e apaea. fa a ka e apaea le nna ntle
 apaea ea me. bua le ene, a tle a e bee sentle. o na a
 nthaea, a re, fa nka bua sentle le ene o ka ea. puo ea
 gagoe ke lefela. o tla nnaea tlalo ya kgama, fa a sena
 go le cuoa. tsaea tlhe kgomo ea gago, o tla tla a e
 bolaea. ke tla go itaea fa o sa tsamaee. raea batho
 bao, o re, ka re ba lere tlalo ya me.

fa tsa	me tsa	le tse	tshe tse	bo tsa
la tsa	ree tsa	me tse	tshè tse	go tsa
kga tsa	shoe tsa	se tse	i tsa	kgo tsa
tla tsa	ele tsa	ye tse	bi tsa	pho tsa
tlha tsa	se tsha	tse tse	pi tsa	tlho tsa
e tsa	le tsha	tle tse	i tse	kgo tshe
be tsa	e tse	kge tse	pi tse	loo tsa
le tsa	ge tse	thè tse	'mi tse	kga otsa

Letsa phala ea gago pele. Ntla e letsa yañ? Reetsa pele kafa ba bañoe ba letsañ phala tsa bone ka gone. Kgetse ea me e tletse metse. Ere fa o feela ntlo o e kgatse ka metse pele. Fa nko ke ne ke na le pitse nkabo ke ile go 'mitsa. O setse a le esi koa gae. Kgomo ea me e letse e tsetse. Bana ba tshètse metse mo nkgoñ. Noka e ne e tletse, fa ke ne ke sena le nnake nko ke tshetse. Pitsa ea me e tletse metse. Fa a ka tla ka mosho ke tla botsa mo go ene. O na a kgotshe thata, 'me a tloga a bitsa. Ke letse ke mo getse metse a me. Fa o sena go lootsa thipa ea gago, o tle o ee go botsa fa kgetse ea gago e ne e setse gone. Ke

ne ka 'motsa, a re, e ne e setse fa tlase ga letsha. Pitse li rata setsha bobe. O ile go botsa gore a o tla gotsa molelo a sena go fatsa. O tshètse metse mo teñ ga eone. Ee, ke sa lootsa selepe sa me pele, ntle ea go botsa. O eletsa go etsa kgosi, o bitsa bobe. 'Me fa a ka li hupa cotlhe, o ka li metsa. E tla re kgotsa ba shoetse ka moshole bone. Katse e letse e yetse peba mo pitseñ. Fa o ka reetsa puo tsa batho bao, o tla bona o tla fosa. Kgaotsa tlhe, ntle tla ka go betsa. Fa o ka mo etsa, o tla fosa. Tlhotsa pele ga se shoa pele. Tsela kgopo ga e latse nageñ. O li thètse cotlhe mo teñ ga kgetse. O tlatse nkgo ea me ka metse, ntle kgatsa ntlo ka one. Ke yetse peo ea me mo tshimoñ ea gago. A noka e tletse metse thata. Botsa motho eo, o re, tsela eeo e ea kae? Ga toe e ea koa motseñ. A motho eo, o apaea ka pitsa eeo? Ee, 'me a a feele ntlo pele. Letsha yeo le boteñ thata, ga o kake oa le tshela. Ke ne ka tshèla metse mo nkgoñ ea gago. Pitse ea me e letse e timetse, a ga oa ka oa e bona. O letse o robetse kae? Ke letse ke robetse koa gae.

a tla	fa tla	phe tla	o tla	lu tla
ba tla	kga tla	fe tla	sho tla	'mu tla
cha tla	lu tla	se tla	o tla	pu tla
ga tla	—	tshe tla	bo tla	ru tla
pha tla	—	—	cho tla	khu tla
sea tla	e tla	pi tla	fo tla	u tloa
tla tla	be tla	phi tlo	go tla	—
kgoa tla	ne tla	fi tla	kgo tla	—
—	re tla	si tla	mo tla	—

Ba ile go batla pitse e tshetlha. O ka li chotlha pele. O se ka oa leba koa golimo, boyañ bo tla go fatlha. A se ka a latlha kgoatla ea gago. Netle ga a na kgomo. Tlatla ea ga 'rago e kana ka seatla. Fa a sa kake a mo gatla, nla mo atla. Kgosi e batla kgoatla ea gago. Monna, phatla ea gago e choana le ea me. Motlha o o tlañ re tla ea go batla pitse le ene. Fa o ka tsamaea go santse go le ka mosho, o ka fitlha sentle. Phetla buka ea gago. O tla gotlha thoko ea me a sena go khutla. Erile a sena go bolaea pitse a e fitlha. Ntle

otla nca ea me. Se apee 'mutla ka pitsa eeo, ea lutla. Utloa tlhe, baba ba gago ba rata go rutla matlo a gago. O se ka oa se chotlha, se botlha yaka tlhōa. Nka li otlha cotlhe, fa a ka li lere ka mosho. E tla go pitla fa o ka baea monoana oa gago teñ. Utloa phetlho e fetlha logoñ. Le shone se setlha yaka kgoatla ea gago. Sefako se fothile litlhare tsa tshimo ea me.

'nya	a nya	fe nya	bo nya
'nya ea	ba nya	se nya	go nya
nya ga	ra nya	nye nya	bo nye
nya la	pha nya	tse nya	'monye
nya tsa	rua nya	choe nya	po nyo
—	oma nya	—	—

A ka ma'nete o tla nyala ka mosho? 'Nyaea, ntle nyala ka kgoeli e e kafa teñ. Kana nyaga tsa gago li kae? Nyaga tsa me li kana ka tsa gago. 'Me o tla banya lilo tsa nyalo ea gago leñ? Kana o choenya yañ, o botsa bobbe, ntle nyala fa ke rata? Fa a ka senya lilo tsa me, ga a kake a tlhola a gama kgomo ea me.

A se ka a e tlotsa bobé, e ka tla ea phanyega. Pitse ea me e tshetlha e bonya, ga e kake ea fitlha ka bonako. Ke 'monye a tsenya lecogo mo kgetsin ea gagoe, 'me erile a sena go le tsenya a nyenya. O se ka oa nyatsa kgosi ea gago. Leitho ye le nyatsa 'rayo le 'mayo magakabe a tla le gonya, 'me ere mamphoroana a manon, one a le ye. Tlotlan bagolo ba nyena, 'me lo se ba shotle. Fa lo sa tlotle bagolo ba lona, ka ponyo ea leitho peco e tla lo tlela. Motho eo o pelotelele o ka fenyha ka bo-belo-telele ya gagoe. Le baba ba rona, le bone ba ka re fenyha yalo. Bana ba gago ba ne ba anya poli tsa rona. 'Nya monna, e ne e se bone. Bana ba me, bone ba itse molao sentle, ga ba kake ba li anya. Lo fenye cotlhe ka bonolo. Ga re kake ra go nyatsa, o bua se se teñ. O se ka oa choenya motho eo, a ga o bone, o choere tau ka mañana.

ña la	ño ta	ba ñoe	mo ñoe	le noñ
ña ka	ñoa na	ma ñoe	bo yañ	lo goñ
ña ma	ñoa ga	e ñoe	ma ñoñ	kgo koñ
ña pa	ñoe ga	le ñoe	mañ mañ	li kgoñ
ña ta	ñoa ela	se ñoe	ma señ	li tlhoñ
ño ba	ñoe li	li ñoe	phe pheñ	—

Ñoana o tla loñoa ke phepheñ. O se ka oa bua yalo, o ka tla a ñala thuto. Mo lese, fa a ka e ñala o tla tlhaya ke litlhoñ. Tlosa ñoana foo, o tla ñaoa ke 'mutloa. Ee, o sa ñama mafura pele. Batho ba ile kae? Ba baño ba ile go coma kgokoñ, 'me ba baño ba ile go roalela likgoñ. Manoñ a yele kgokoñ. Lilo tse, li re leretse maseñ fela. Ñoana eo, o tla lere ñata ea me leñ? O tshaba phepheñ, a re, e tla tla ea mo loma. 'Nya, a e lere, ñaka e teñ, e tla mo alafa. Tlosa logoñ loo, lo tla ñapa ñoana. Kgomo mono-ñoaga li shoa bobe, ga go na boyañ. Ñoana o chotlha ñoba. A o fula manoñ? Erile a fula manoñ a bolaea leñoñ le le leño fela. Lefa e le mañmañ eo o lirañ sho se o tla

shoa. Go go no go tuloe a nne ñoaga o le moñoe fela,
 a tloga a ñoega ñoaga o ese o fele. Ke tla ñoaela
 matlalo a me pele. Re tla tsamaea fa ñoeli a coa.
 Motlha moñoe o ka tsaea seño sa tse re sa li rateñ.
 Kgama le tsesebe ga li liño fela. Manon a ya ka
 litshika. O ne a ntlhabisa litlhoñ ka mekgoa ea gagoe.
 Go bolailoe kgokoñ, a re eeñ go roalela likgoñ. 'Me
 nna ka tsaea logoñ lo le loño fela. Ñoana eo, o rata
 ñoba bobe.

POLELO TSA LEFATSHE.

LEFATSHE le na le likgaoganyo li le tlhano. Maina a cone ke a—Yorope, Asia, Afrika, Amerika, le Oshania. E potlana mo go cone ke Yorope, fa re sa kae Oshania, e e leñ tlhophana sa litlhake fela. 'Me lefa gontse yalo Yorope ene ke kgaoganyo e e koa pele ga tse liño, ka e na le merafe e mentsi, e e thata, e e botlhale, e e matlametlo, le e e humileñ thata. Re tla lo tlhaloganyetsa ka ga merafe eeo, e e mo Yorope, 'me pele re tla simolola ka Enyelane.

ENYELANE.

ENYELANE ke setlhake se se ntlheñ ea bophirima-tsatsi ea Yorope. Ga se lefatshe le legolo, 'me lefa gontse yalo le na le batho ba le bantsi, ba ba thata, le ba ba humileñ. Ke naga ea mahuti, mo pula e nañ ka metlha gone. Gape go na le likgomo thata, le gone ke felo ga mabele. Se se seon ke lipholofolo, le libatana, fa e se phokoye fela. Le linoga ga lio teñ, fa e se mesenenyane fela, ke cone e ka

bonoan̄ teñ. Go na le metse e megolo, e mentsi. O o e fetañ eotlhe ke Lonton; ko one motse oa tlhogo. Boleele le boatlhamo ya one bo kana ka go tloga fa Thaba Ncho, go ea koa Khaba. 'Me gape ke motse o o pitlaganyen̄ thata, ga o na lipaka mo teñ. Batho ba fatshe yeo ba bilioa Manyelesemane. Ke batho ba tiro, ba ba pelotelele. Ntoa 'eone ga ba e rate, 'me fa morafe moñoe o ka ba kgotlha, ke batho ba ba bogale. Ba na le likepe tse lintsi, 'me ba etela merafe e meñoe ka cone, go rekisa lilo tsa bone, le go lere tse li tlhokafalan̄ mo fatshiñ ya bone. Ka ntlha ea gone tshipi e epioa fatshiñ ya bone, ke gone litlhobolo, le megoma, le lipitsa, li liroan̄ teñ. Likgomo gone ga li na tiro, go lira lipitse; lia lema, gape ke cone tse li gogañ likoloinyana. Likoloi tse li tsamaisioan̄ ke molelo, tse li bonako thata, tse e leñ gone li bonalan̄ mono fatshiñ ya rona ya Afrika, li teñ thata. Rona rotlhe re itse sentle leina ye le tlotlegileñ ya Setori, mohumagali oa motlholagali eo o na a busa Manyelesemane ka sebaka se se fetileñ linnyaga li le mashome a le marataro. E ne e le motho eo o mafoko, eo o na a busa sentle, a ba a ratoa ke batho botlhe. O re tlogetse ka ñoga oa 1901, me a fularoa ke moroaoe eo o mogolo, eo o bilicoen̄ Etoarte oa boshupa. Likgosi tsa Enyelani li na le bathusi, banna ba lekgotlha; ba bañoe ke ba ba itsheñkecoen̄ ke batho, 'me ba bañoe ke ba losika loa bogosi. 'Me fa go ka nna seño e se se ka liroan̄ mo

kgotleñ, ga se kake sa tlhomama fa ese ka tumalano ea ba ba itsheñkecoñ ke batho, le ea ba losika loa bogosi, le ea kgosi ka eosi. Banna bao ba lekgotlha ba ba tlhomañ melao, ga se bone ba ba atholañ; baatholi ke ba sele. Ba athola sentle, ga se batho ba ba gobeletlañ koali. Koatlhao ea motho eo 'motlana le ea eo mogolo li choana fela. 'Me tseo cotlhe li liriñe gore kago ea bone e nne sentle. Tumelo ea ga Krete e fitlhile fatshiñ ya bone metlhenñ ea Baaposetole. Ga tualo, ga toe Moaposetole Paulose o kile a rera gone. Gape go na le mafatshe a mañoe a a kgakala le Enyelane, a a mo pushoñ ea kgosi. Mo Asia go Intia, mo Amerika go Kanata, le mono Afrika ke Kolone ea Kapa ea Natale, ea Noka e Ncho, ea Transvaal, le mafatshenyana a mañoe. Gape go na le litlhake tse liñoe, tse likgolo, tse li mo leoatlēñ, tse li busioañ ke eone. Se se fetisañ mo go cone se bilioa Australia.

FRANSE.

FRANSE ke lefatshe ye legolo, ke naga e ntle thata. Batho ba yone bantsi, go feta ba ba koa Enyelane; ba bilioa Mafranse. Ke batho ba ba bonako; ba lira lilo li le lintsi 'me bogolo likhai tse li phatsimañ. Le mo ntoeñ ke batho ba ba bogale. Motse oa tlhogo oa fatshe ya bone ke Paris; motse o montle, o o agiloeñ sentle. Kgoreleco ñoe e e mo go bone ke e—Ba tlhanoga thata kaga mokgoa

o ba ka busioañ ka one. Ka ñoaga oa 1870 ba ne ba busioa ke Emperor Napoleon. A ba bololetsa ntoa le Mayeremane, 'me ka gonne Mayeremane a ba fenyä, ba re, ga ba tlhole ba rata gore ba busioe ke ene, ba re, ba tla ipusa. 'Me ba itsheñkela eo moñoe, eo o tla nnañ tlhogo ea banna ba lekgotla, ba 'mitsa Presitent. Erile Napoleon a sena go tlosioa mo boreneñ, a siela koa Enyèlane, 'me a ęa, a shoela gone. Franse o lebaganye le Enyelane; go leoatile ye lesesane fa gare. Ba na le batlhabani ba le bantsi, le likepe. Le gone tumelo ea ga Krete e teñ; e isicoe ke moñoe eo o rutiloeñ ke Yohane, Moaposetole.

SPANIA.

SPANIA ke fatshe ye le bapileñ le Franse, ntlheñ ea Boroa; le kgaogañoa ke maluti le Franse. Metlheñ ea pele e ne e le fatshe le legolo. Ba ne ba na le likepe li le lintsi, 'me ba tsamaea ka cone go fitlha mafatshe a a na a sa itsioe ke makgöa. Lefatshe ya Amerika le bonyoe ke batho ba Spania pele. 'Me ka Amerika e le lefatshe ya gauta le selefera, ba ne ba huma thata. 'Me ka ntlha ea mahumo a ba a bonyeñ mo mafatshiñ ao, a tlatša pelo tsa bone boikgogomoshö. Yanoñ ba simolola go itsemeletsa, 'me ka go lira yalo, ba fokolisa morafe oa bone. 'Me yanoñ ba koa morago ga merafe e meñoe. Yaka sekao se

se reñ—Khumo le lehuma li lala 'mogo. Le bone ba na ba busioa ke kgosi ea mosali, 'me a lesa pusho. Ba tloga ba bitsa moroa kgosi ea Italea, 'me ka ba gana go mo utloa sentle, a ba tlogela le ene. Yana ka sebaka ba tsamaea ba sena kgosi, 'me lilo tsa bone tsa nna mashoe. Gara morago ba lumalana le moroa mohumagali oa bone oa pele, eo o na a lesitse pusho, ba eletsa gore e nne kgosi ea bone. Ene o shule e sale lekau, 'me yanoñ go busa mosali oa gagoe.

PORTUGALE.

PORTUGALE ke fatshe ye lebotlana, ye le bapileñ le Spania. Ke bone batho ba pele ba ba fitlhileñ mo Kapa, go fetile linyaga li le 450. Gape ga toe ba bonye fatshe ye leñoe ntlheñ ea Mañoato, 'me ba lira kgolagano le kgosi ea teñ, e e bilioañ Monomotapa. Mafoko a, ga re itse kafa a ntseñ ka gone; lefa gontse yalo, ba santse ba na le litlhophanyana tsa batho koa Telagöa Bai, ka ntlha e ñoe ea Transfaal. Motse oa tlhogo oa Portugale o bilioa Lisbon. Go fetile linyaga li le lekgolo, motse oo o kile oa ribegelioa ke thomomo ea lefatshe. E ne e le ka tsatsi ya phuthego, 'me batho bantsi ba le mo likerekeñ, ba sa lebelela choganyeco epe. 'Me yana ga utloala kgoasho e kgolo, 'me lefatshe ya kokomoga. Ga senyega matlo, le lilo li le lintsi, ka

ponyo ea leitlho, ga shoa batho ba le mathausanta a mashome a mararo.

YEREMANE.

YEREMANE ke lefatshe ye le gaufi le Franse, ntlheñ ea botlhaba-tsatsi. Batho ba yone ba bilioa Mayeremane. Ga ba bonako, 'me lefa gontse yalo ke batho ba tiro, ba ba pelo-telele. Ka ntlha ea tiro, yanoñ morafe oa bone o tlo-
tlegile mo merafeñ. Pele ba ne ba na le bogosi yo bo kgaoganyeñ. Yo bo koa pele ke Proshia. Ba kopanye morago ga ntoa ea bone le Mafranse. Ba busioa ke kgosi ea Proshia. Ka ntlha ea moo yanoñ o bilioa Emperor ea Yeremane. Mayeremane ke batho ba ba ratañ sekole thata. Ga go na ñoanyana ope oa bone eo o sa rutegeñ. Tumelo le gone ke bogologolo e fitlhile teñ. Ea isioa ke baruti ba ba coañ koa Enyelane. Ke fatshe ya likgoa. Mo likgoeñ tseo go nna bophiri, le matlonkana, le lipholo-focoana. Tshipi le lerumo li epioa teñ. 'Me ke morafe o o sa rateñ ntoa, lefa go ntse yalo ba pelo-kgale. Se se rategañ mo fatshiñ ya bone ke sekole le tiro.

HOLANTE.

HOLANTE o bapile le Yeremane; ntlha e ñoe ke leotle. Ke moo Maburu a coañ teñ. Lefa gontse yalo ga se

lefatshe ye legolo, 'me ke naga ea mahuti. Ga le na batho thata, 'me ba ba teñ ke liithati, gape ba bile ba rata tiro. Ke fatshe ya moñola, ye le moitiga, 'me leoatile le ba choenya thata. Ke gone ka moo ba lekileñ go aga lithako go thibegetsa metse. Mafranse a kile a leka go tlhabana nabo bogologolo, 'me a tla fatshiñ ya bone; 'me ka ba bona gore ga ba kake ba emelana le one, ba phunya lithako tseo, 'me erile metse a penologa, a khurumetsa lefatshe, 'me a leleka Mafranse. Erile Maportugese a sena go bona fatshe ya Kapa, go no ga tla batho ba ba coañ mo Holante, 'me ba aga teñ. Sika loa bone ke loa Maburu.

ROSHIA.

ROSHIA ke lefatshe ye legolo, le ntlheñ ea kgalagali ea Yoroep. Ke lefatshe ya metlhaba, le lipooa li le lintsi li gone. Go serame bobo mo lithokoñ tsa yone, 'me eare mariga maoatile a gone a gatselisioa ke serañeane, 'me likepe li paleloa ke go tsamaea. Go fetile nyaga li le makgolo a mabeli morafe oa Maroshia o no o le koa morago ga merafe eotlhe ea Yoroep kafa mekgoeñ ea thutego. Tumelo e ne e ba fitlhetse, 'me lefa gontse yalo baa bo ba na le mekgoa e tala. 'Me yana ka nako eeo ba busioa ke kgosi e e senatla, e bilioa Peterose. Motho eo, ka a bona gore morafe oa gagoe o siiloe ke e meñoe, a

licosa, a ikaelela go o golisa. Peterose eo, e ne e le motho eo pelotelele, le tiro a bo a sa e tshaba. A ithuta lipuo li le lintsi, le mano a ntoa. A tsaea petloana, le selepe, le mogoma, a tsamaea a itse kafa go liroañ ka cone ka teñ. 'Me yana a baea kala ea gagoe mo setuloñ sa bogosi, 'me a tsamaea, a etela mafatshiñ a mañoe, a ea go ithuta botlhale le melao ea one. Bogolo a eletsa go itse kafa likepe li liroañ ka gone. Ke gone o ileñ koa Holante, le koa Enyelane, a italetsa mo li liroañ teñ. Ga a ka a ipaea yaka kgosi, a iphitlha fela, a itira motlhañka, 'me a tshela ka maluo a o a bonyeñ ka mofufuco oa phatla ea gagoe. 'Me a sena go fenyatiro eeo, a tlhotlha le merafe e mentsi, a elá mekgba ea eone tlhoko, 'me a bona kafa o ka golisañ bogosi ya gagoe ka gone. 'Me erile likgoeli li leshome ye le coañ ka boshupa li sena go feta, a ba a boela Roshia gape, 'me a ruta ba bañoe kafa o rutegileñ ka gone. 'Me e sale nakoñ eeo, bogosi ya Roshia bo golile sentle, 'me yanoñ bo tlotlegile thata mo lichabeñ.

SOITSALANTE.

FA motho a tloga mo Franse, a etela koa botlhaba-tsatsi, o ka feta lefatshe ya maluti a matelele, a kapoko e ntse e bonala mo litlhöen tsa one ka metlha. Lencoe ya rona ya Thaba Ncho, fa le le mo fatshiñ yeo, batho ba ka le

kaea lekgabana fela. Batho ba Soitsalante ga ba bantsi, 'me ba thata, ba pelokgale. Lipholofolo li gone mo mayeñ, tse li tlolañ bobe. Goa boitshega go li coma, ka ntlha ea limota tse li boteñ, le mekgokolosa e e borethe, 'me batho bao ga ba boife sepe; ba li latela fela 'mo mareleliñ le mo mekoñye; gape ba maroka go gaisa batho botlhe. Mo lefatshiñ yeo go na le poitshego e ñoe, e e sisimosañ. Kapoko e ereñ mariga e kokotegele mo litlhöeñ tsa lithaba e be e lekane le likgaga tse likgolo, motlha moñoe, mo nakoñ ea selemo, e gakolosioe ke mogote oa letsatsi, 'me ka ntlha ea bokete, e goromeletsegele koa tlase, e kgophole meraka le metsana e e mo mehapeñ ea maye, e gaile batho le likgomo.

ITALEA.

ITALEA ke lefatshe ye le bapileñ le Soitsalante, le ntlheñ ea boroa. Popego ea yone, fa e bonala mo sechoanchoñ, e choana le lekoto ya motho. Motse oa tlhogo oa yone ke Roma. Erile bogologolo tala, ga bo go agile morafe o o thata mo motseñ oo. Batho ba one ba ne ba le bogale mashoe, ba bololetsa merafe e mentsi ntoa, ba e fenyä, 'me ba itirela bogosi yo bogolo. Pele ga Morena oa rona a ese a tle, ba ne ba fentse Bayute, 'me Ponti Pilatoe, eo o na a mo athholela loshuñ, e ne e le eo o beiloñ ke Kaisare,

kgosi ea Baroma, gore a buse Bayute mo bakeñ sa gagoe. Baroma ba ne ba kgabisa motse oa bone ka likago tse lintle bobe. Ba ikagela thata. Le gompinyeno, lefa linyaga li le lintsi li fetile, marope a likago tseo a sa bonala. Mabogo a ba ba li agileñ a boetse loroliñ, le thata ea morafe oo ga o bolo go nyelela, 'me likekema tseo, li santse li ruta kafa bonatla ya lefatshe yeno bo gaolañ ka gone. Batho bao, Baroma, ba ne ba obamela balimo ba le bantsi; ba itirela liseto, 'me ba li agela matlo a mantle, ba li tlotla ka meliro, le go li ntshetsa litlhabelo tsa likgomo. Ba itumela mo liloñ tseo tsa bohaetane, ka gonne ba ne ba lebetse MOLIMO oa nnete. Tumelo ea ga Krete e ba fitlhetse mo metlheñ ea Baaposetole, 'me batho bantsi ba e elatlhoko, ba e ineela. Ke bone balumeli ba Moaposetole Paulose o kileñ a ba koalela Episetole ea Baroma, e e santse e baloa mo Kerekeñ, le gompinyeno: 'me erile a isioa kgotleñ ea ga Kaisare, a ba gomotsa ka kgakololo ea gagoe, 'me a kgona ba bañoe ba ba ne ba se ka ba lumela. Ene Paulose le Peterose, Baaposetole boo babeli, ba bolailoe gone ka ntilha ea ga Krete, ka nako e le ñoe fela. Batho ba ga Krete ba ne ba utloisioa botlhoko thata ke likgosi tsa Roma ka linyaga li le makgolo a mararo. Bontsintsi ya bone ya shupa tumelo ka go shoela Leina ya ga Krete. Bañoe ba tseñoa kgolegoñ; ba bañoe ba latlheloa libatana; ba baño ba kgaogañoa ka

lithipa; ba bañoe ba chuyoa ka molelo: 'me lefa gontse yalo Tumelo ea ga Kreste ea ata, 'me balumeli ba tlala ka lefatshe yotlhe. Botlhe: banna, le basali, le makau, le baroetsana, ee, eboñ banyana, ba boga tlalelo tseo ka bobelotelele, 'me ba se ka ba tenega. Motse oo oa Roma, o tletse mashupuco a baitshephi, 'me mali a bashoeli bao e ne e le peo ea Kereke. Ntoa ea ga Kreste e fentse baba ba gagoe. Kgabagare likgosi le cone tsa tloga tsa shokologa, 'me lipogisho tsa khutla, 'me Kereke ea bona tapologo. Ea lira gone balumeli ba coañ mo likgatampiñ koa ba ne ba tloetse go phuthegela gone, ba simolola go aga sentle, 'me morafe otlhe oa oba thamo ea one go tsaea yokoe ea ga Kreste. Italea e busioa ke kgosi, leina ya eone ke Humbert. Fa e le mo merafeñ ea Yoroep e na le tlotlego.

ASIA.

ASIA ke kgaoganyo e ñoe ea lefatshe, le ntlheñ ea botlha-ba-tsatsi ea Yoroep. Le gone go na le merafe e le mentsi, 'me bogolo ke batho ba bancho, ba ba nañ le meriri e meteletele. Tumelo ga e ese e ate thata mo go bone, le fa gontse yalo yanoñ baruti bantsi ba ile teñ. 'Me bogolo mafatshe a re ratañ go lo kakanyetsa ka ga one ke China, le Intia.

CHINA ke fatshe ye legolo. Batho ba ba gone ba bona-

ko, 'me ga ba tloaelege. Bogolo-golo ba ne ba agelela fatshe ya bone, ba sa rate gore moeñ ope a tsene mo go yone. Ba bolaile baruti ba le bantsi le balumeli, 'me lefa gontse yalo baruti ga ba ipone tsapa. Tee e coa mo fatshiñ ya bone. Batho bao, ba loga meriri ea bone, ba e lesa e akgege yaka megatla.

INTIA ke fatshe ye legolo. Le kgaogancoe le China ke maluti a magolo, a a fetañ maye otlhe a lefatshe ka boleele. Ntlha e ñoe e mo pushoñ ea mohumagali oa Enyelane, 'me ntlha o ñoe ba sa ipusa. Batho ba Intia ba itse litiro li le lintsi. Ba itse go aga matlo a mantle, gape ba loga likhai tse lintle. Reise le kofi li coa teñ. Gape go na le setlha-tshana se se choanañ le moitibola. Ke shone likhai tse li segoañ mesese li liroañ ka shone. Se bilioa kotone. Litlou li teñ, le linkoe, le litau le likoena. Gape go na le methale e mentsi ea linoga gone, tse likgolo, le tse lipotlana. Go na le noga e kgolo teñ, e e bolaeañ lilo ka go ithathelela mo go cone.

Fatshe ya Yutea ye le kakañoañ mo Bibeleñ, le sale teñ; le ntlh ñ ea bophirima-tsatsi ea Asia. 'Me morafe oa Bayuti ga o tlhole o le mo go yone. Tshenyego e Krete o e boletseñ pele e ba oetse, ka ba se ka ba itse nako ea tekolo ea bone. 'Me yanoñ ba phatlaletse, ba tletse-tletse le merafe. Marope a motse oa Yerusalema, koa Morena Y su o bapolecoeñ teñ, a sa bonala. Tempele e senyegile,

'me metheo ea eone e santse e ka bonoa le gompiyeno. Motsana oa Betleheme le oa Nasareta, eone e santse e le gone. Ka ntlha ea phuco ea MOLIMO, lefatshe yeo ga le tlhole le choana yaka pele ; ke lefatshe ya lokgere yanoñ.

AFRIKA.

AFRIKA ke lefatshe yotlhe ye re mo go yone. Yorope o ntlheñ ea kgalagali ea fatshe yeno, 'me Asia o ntlheñ ea botlhaba-tsatsi. Mafatshe ao, a atamalanye, se se a kgaogantseñ ke maoatle a mabotlana. Koa golimo ga Afrika ke Egepeto. Leoatle ye lehibilu le sa le teñ. Baegepeto ba re balañ kaga bone mo Bibeñ ga ba tlhole ba le teñ ; go agile morafe o sele gone. Mo gare ga Afrika ga go ese go itsioe sentle. Lefagontseyalo go ntse go eteloa ke batho ba le bantsi, 'me ka ñoaga le ñoaga re ithuta seño se sesha kaga gone. Ntlheñ ea Boroa ea Afrika ke Koloni ea Kapa, e e mo pushoñ ea Mohumagali oa Enyelane. Ñogola (1895), lefatshe ya Bocoana, ye erileñ bogologolo ea bo e le ya ga Tau, le e okelelicoe. Koa golimo ga Koloni ea Kapa, ntlheñ ea Bokone, ke Koloni ea Noka e Ncho le ea Transvaal. Ntlheñ ea Botlhaba-tsatsi ea Kolone ea Noka e Ncho ke Lesotho. Yone e sale 1868 le busioa ke Mohumagali oa Enyelane. Maye a Maluti a le kgaoganya le Koloni ea Natal, e e mo lithokoñ tsa leoatle, e le eone e leñ mo pushoñ ea gagoe.

Mo Natal le mo Kapa go na le batho ba banchu thata ba loco loa Matebele. Le koa golimo ga Natal, mo fatshiñ ya Ma-Zulu, ba gone thata. Koa golimo ga Bocoana, Manyeselemanane mañoe a tlhomile pusho ka tetlelo ea Mohumagali mo mafatshiñ a a ncoeñ ke Matabele le Mashona. Erile ka ñoaga oa 1893, ntoa e kgolo e ne ea tlhaga mo gare ga one le Matabele a ga Lobengula. Ga fenyha Makgöa, 'me e sale yalo pusho eotlhe ea naga e e mo thokoñ ea Boroa ea noka ea Sambesi, e mo mabogoñ a one. Se se teñ thata mo ntlheñ ea Boroa ea Afrika ke gauta le maye a taemane. Khumo tse li okile batho ba le bantsi mo mafatshiñ otlhe a Yoroep. Yanoñ mo metlhabeñ e pele e ne e le lipoa fela, metse e megolo e agiloe e e ncoeñ ke mathausanta a le mantsi a batho.

AMERIKA.

AMERIKA ke lefatshe ye legolo ; le ntlheñ ea bophirimela ea fatshe ya rona. Le mo gare ga leoatile. Ga go na fatshe lepe ye le kopanyen nayo. Metlheñ ea bogolo-golo le ne le sa itsioe ke batho ba ba agileñ mo Yoroep le mo Asia, le mono Afrika. Re lo boletse pele fa le bonyoe ka batho ba Spania. Koa golimo ga yone go busa mohumagali oa Enyelane. Mo gare ga yone go agile morafe oa makgöa. Batho bao ba bua puo ea Senyelesemanane, ka

ntlha ea gono ba coa teñ. Pele ba ne ba le mo pushoñ ea Manyelesemane, 'me gompinyeno ba ipusa. Le one ke morafe o o thata o o bonako. Ba na le kgosi e e bilioañ Presitent. Motse oa tlhogo oa fatshe ya bone ke New York; ke motse o mogolo, le oa tiro tse likgolo. Gape go na le metse e megolo e mentsi. Ke lefatshe ya metlhaba, 'me lefa gontse yalo maluti a gone. Gape go na le linoka tse likgolo tse li atlhameñ, go feta linoka tsa mafatshe a mañoe. Go na le likgoa tse li tletseñ lioka le libatana. Kaitse lo rata shukere mashoe fela; ke gone mo shukere e coañ teñ. Gauta le taemane li epioa teñ. Ka ntlha ea gono go na le litlhare thata, ba lira litulo, le lilo tse liñoe tse lintsi. Le gone koloi tsa molelo li teñ.

POLELO TSA BOGOLOGOLO.

GA GO LOBELO GO MARAPO A THATA.

KGAKGANA ea tsaea kgañ le phuluhulu. Phuluhulu ea nyatsa kgakgana, ea e raea, ea re "A oena o motho." Kgakgana ea e fetola, ea re "Ke motho, nka go siea."

Phuluhulu ea re “A re taboge.” Kgakgana ea re “’Nya, re tla taboga ka mosho.” ’Me kgakgana ea ea go laletsa tse liñoe, ea li tlhomaganya le tsela, ea tshaba go fitlha koa kgakala. ’Me erile ka mosho phuluhulu ea tla, ea fitlhela kgakgana fa e letse e e tlogetse gone, ’me ea re “A re taboge.” E le kgakgana e raea phuluhulu, e re “A re taboge.” ’Me phuluhulu ea nanoga, ea tlogela kgakgana fa. ’Me erile e fitlha koa, ea ema, ’me e tlhoma, e ema, e re “Motho eo ke ne ke taboga le ene o kae?” ’Me ea re “Ke mo siile.” ’Me ea choga kgakgana e sele mo tseleñ, ea re “Ke fano.” Phuluhulu ea tloga ea taboga, ea fitlha, ea ema, ’me ea re—Motho eo ke ne ke taboga le ene o kae? Ea choga go coga e sele, e re—Ke fano. Phuluhulu ea tloga, ea taboga, ea fitlha, ea ema. ’Me phuluhulu ea shoa, ea bolaoa ke sechane.

PHOLOFOLO E BOLAILOE E MAÑ!

Go no go le ntoa, ’me segole le sefofu ba tlogeloa mo maropeñ; ’me yana segole sa bona sefofu, sa se bitsa, sa re—O ea kae? Sefofu sa mfetola, sa re—Ga ke itse koa ke eañ gone, ka ke tlogecoe ke batho. ’Me segole sa re—Le nna ba ntlogetse. ’Me segole sa raea sefofu, sa re—Hee lisa tlhe, kgatampi ke eeo, o tla oela mo go eone, tla koano. ’Me sefofu sa re—Nka go bona yañ ka matlho a

me a seeo? 'Me segole sa re—Ke tla go bitsa, nno o tle koano. 'Me yanoñ sefofu sa atamela segole. 'Me segole sa re—Kana re tla lira yañ ka re tlogecoe ke batho? 'Me sefofu sa re—Ke tla go belega, oena o nno o ntshenkele, ke se ka ka oela mo kgatampiñ. Yanoñ ba tsamaea, sefofu sa belega segole. 'Me yanoñ segole sa re—Manoñ ke aale, kampo pholofolo e teñ. Segole sa shokolola sefofu, ba fitlha koa manoñ a yañ pholofolo gone. 'Me yanoñ ga toe sefofu, sa re—Pholofolo e bolailoe e mañ? Segole sa re—Ke nna. 'Me sefofu sa re—O e bolaile kañ, ka o sena linao? Segole sa re—Ke e bonye ka matlho. 'Me sefofu sa re—Fa o e bolaile ka matlho, a matlho a go lerile fa, fa e se nna ke nañ le linao? 'Me segole sa re—Fa o na le linao o ko o e bonye yañ, ka o sena matlho? 'Me yanoñ segole sa ñoega, sa tlogela sefofu, 'me sefofu sa apapa, sa bitsa, sa re—Mañmañ, mañmañ o kae? Segole sa nna, sa mo utloa fela. 'Me yanoñ sefofu sa re—Kana o motho oo o boshula yañ, ka ke sena matlho ke ne nka e bona yañ? hee monna, o ile kae, ke oena eo o e bolaileñ. 'Me yanoñ segole sa ema, sa tla, sa kgatlhana le sefofu. 'Me sefofu sa raea segole, sa re—Pholofolo ea gago, ke ne ke ka e bona yañ, ke sena matlho. 'Me yanoñ ba lumalana, ba ya pholofolo 'mogo.

MAÑANA LOCO LOO PHAGE.

PHAGE o na a agile mo sekgoeñ, le liphala li nna teñ. 'Me phage a bona fa liphala li na le litlhaea tse li siameñ, tse lintle, 'me a re—Iyoo, nkete le nna nko ke ntse yaka liphala tse. 'Me phage a na a coa pelo, a eletsa gore ntle nko ke ntse yaka liphala tse li litlhaea li siameñ. Yanoñ he phage a sianela koa ñakeñ, a re—Rara, nthusu. Ñaka ea re—O iri yañ? A re—Ke botlhoko, kea loala. Ñaka ea re—O bolaoa eñ? A re—Ke tlhogo. A ichoara mara-ma, a re—Sho se boruruge se, nkalafa, kea loala, o ka bona boruruge yo. Ntle ka nnete he, ee, kea bona, 'me tsamaea, o ee go bitsa ba ga eno, ere o alashoa boo ba le fa; motho eare a alashoa baabo boo ba le teñ. Ee, a siana, a ea go bitsa tshika tsaabo, 'me ba tla ka lekoko ye letona, 'me ba nna fatshe, 'me moloetsi a ema pele. 'Me Ñaka ea raea lekoko, ea re—A ke lona? Ba re—Ee. 'Me eare e ba leba ea fitlhela ba le mañana botlhe fela, ea botsa moñoe le moñoe, ea re—A le oena o botlhoko? Ga nna 'nya-nya. Ñaka ea re—Iya, ao mañana loco loo phage, tsamaeañ.

MA-ÑOANA KE EO; O CHOARA THIPA.

MOTHO a bo a na le ñoana, 'me basali ba na le bana boo babeli. 'Me eare bosigo ñoana oa eo moñoe a shoa, 'me eo moñoe a tsaea oa eo moñoe; oa gagoe a shule. 'Me

eo moñoe o rile ka a batla ñoana oa gagoe a se ka a 'mona. 'Me erile motlha moñoe a 'mona mo go eo moñoe.—Ñoana eo oa me. Eo moñoe, eo o mo ucoileñ, a gana ka ene,—Ga se oa gago; oa me. 'Me ba tloga, ba ea kgosiñ, 'me ba ea go seka. 'Me 'ma-ñoana a re—Motho eo, o ntseetse ñoana. 'Me eo moñoe a re—Ga se oa gagoe, oa me. 'Me ba tloga, ba mo choaraganela, 'me ba mo rutlarutlanela. Kgosi ea re—'Me a ga lo mo kgaogane: lere thipa, lo mo kgaole. 'Me eo o mo ucoileñ a re,—Ee, a go nne yalo. 'Me thipa ea neeloa eo o mo ucoileñ. 'Me a ntloma a re oa mo kgaola. 'Me 'ma-ñoana a choara thipa, 'me a re—Ao! a o nama o mpolaela ñoana. 'Me yanoñ he Kgosi ea re—Ñoana eo oa motho eo. 'Ma-ñoana ke eo, o choara thipa eo. O mo neele; oena, ga se oa gago.

Baroloñ, mafoko ao a ntse yañ; a coa kae? Kaitse ke polelo e kgologolo; e itsiloe ke bo'raeno. Mokoali oa eone o na a e utloa, a le koa goo ra Tshili koa. 'Me a raea motho eo o na a e 'molelela, a mo raea, a re—Ao, ka mannete, ekete e ea 'mogo le mafoko a Buka ea Molimo. Eo a fetola, a re—'Nya, lefa-gontse-yalo ke puo ea rona ea bogologolo; ga e bolo go itsioe; Becoana ba ne ba ntse ba e bua Baruti ba e se ba tle. Ee, le gale 'me yana he kaitse leshoatsana ga le ke le lela fela, ya bo le utloile mashoeli a magolo. Ga go na noka e e senañ mocoeli.

'Me puo e ea 'Ma-ñoana ke eo o choara thipa, e ne ea buioa bogologolo ka molomo oa ga Solomone oa Davide, 'me motho eo, Solomone, ke eo o na a busa Baiseraele go fetile linyaga li le mathausanta a le mararo. Ba lo itseñ go bala, lo ka bona mafoko a ga Solomone mo Bukeñ ea Likgosi ea ntlha, kgaoloñ ea boraro, go simolola ka fereese ea leshome ye le coañ ka botshelela. 'Ipaleleñ, lo tla bona, ga go na pharologanyo, puo ea ga Solomone le ea Secoana ñoe fela. 'Me gape mokoali o kile a utloa polelo e sele e e mo gakgamalitseñ, a e boleleloa ke moñoe koa Bocoana. Ga toe, erile bogologolo Becoana ba agile koa kgakala koa, 'me ba pitlagana, ba huluga, ba ea go batla fatshe le sele. 'Me yanoñ he ba sena go huluga, ga tla lira tsa bone, li batla go ba tlhasela. 'Me Becoana ba tshaba, ba akofa, ba coelela pele, 'me ba fitlha koa nokeñ ñoe, 'me noka eeo e tletse. 'Me Becoana ba gala, ba lela, ba re—Iyoo, Iyoo, re latlhegile, thusho ea rona e kae? 'Me ga coga motho eo o cofetseñ, e le Molipa oa bone, 'me a tloga a ema a ea koa nokeñ eeo, 'me a tsaea kaba, a e choletsa, a itaea metse ka eone; 'me metse a kgaogana, a ema, 'me batho botlhe ba tshela, ba se ka ba noela mo go one. 'Me botlhe ba sena go feta, metse a ba a kopana, a thiba baba ba bone. Le eone polelo e, e choana le polelo ea Moshe, ka a kile a thusioa ke Molimo, batho ba gagoe ba chologecoe ke Beora-Faroe; 'me Molimo oa tsetsereganya noka e khibilu,

batho ba One ba tshela, 'me Boora-Faroe, erile ba ba latelela metse a ba ribegetsa, a ba tsaea.

Se se bonalañ ke se, baecho, se. Mafoko a Molimo a baruti ba a bolelañ ga se a masha; a ea 'mogo le a magologolo a Seroloñ Eketse bogologolo lefoko ya Molimo le ne le itsioe ke bo'raeno, 'me ba tloga ba gako a ke yone. Se se botlhale yanoñ ke go ba go choara thuto ea Molimo e e leñ ea bogologolo, 'me le yanoñ e santse e le e ncha go re thusa.

TAU e iphutha metlhala e le eosi, e na le bana mafara tlhatlha.

Merogoloane ea letsatsi e kgonoa ke go lela e lebaganye. Choene e boboea bo ntlha ea ikilela.

O se bone maye go katogana, maye bosigo a atamelana.

Fifiñ go choaraganoa ka likobo.

Matlametloana a yeloe ke liseli.

Mafatla a nku a itsioe ke baneeli.

Mabogo a mantsi kea a rata tiroñ, likgobeñ ga ke a rate.

Ñoaga o sa nthateñ feta ke ye.

Kgomo e tiloli loleme loa eone lolilolilolilolilolili.

Tsela kgopo ga e latse nageñ.

Maipone ga ipone seo se mo tlogoñ.

O se rekele koloyane kgetsiiñ.

Kobo e shugoa ke moñ oa eone.

Kgabo ea mmu e choere magakgala.

O se bolae moapei oa nama, ëare e bucoa e gonyele.

Mpeñ ga go boeloe, koa shupiñ goa boeloa.

Ke fitlhetse banyana ba ga tlali ba ntse, li bothoana bothoana.

Maroyana maitisi, mabooa a ikgorosa.

Litlhale-tlhale tsa loboaa li bonanye linoko-pele. Moroa
 o bonye none, none ea bona moroa.

Leitlho ye le yosi le tshabeleloa ke selabe.

Maeo le maboo ga a itsioe.

Lencoé ya kgosi le ageloa mosako.

Le 'me ga le bolae, go bolaea lefifi.

Mothuli ga na thipa
 Bakeleli tsa mathe
 Nta e raaletse molelo
 Seroro sea ithoroma
 E mashi ga e itsale
 Ba fitlha lesiela
 Moroa o fula ka toba
 Go lepa goa lia
 Boyañ ga bo bofane
 Molao o tseoa shuluñ
 O tsentse koena gae

manon a ya ka litshika
 moyi ga a bope
 ke sha ke ogolañ
 nama e beta ka lotha
 losho logolo ke litshego
 khulu e ñoegile
 choshoane e romile tlou
 fifiñ go gañoa e lelañ
 maoto a 'non ke phofa
 tlhale li felile morutseñ
 ñaka e sa shoeñ ea eta

Tau e ya boyañ	pelo koa teñ ke phuti
Moloi ga 'mala	ñaka e lueloa gabeñ
Noeli o epile pico	boshoa ya tau ke letlalo
Tsie e ya ka bontsi	mapoo ga nyaloe
Ntsi e okoa ke bolalu	lilo li bolaea ka lobeko
Golele ke koa maruñ	go ya ga go liee, go liea go lira
Ke apeetse noko le mala	lisaitsanyen lia oelana

Tlhotsa pele ga se shoa pele.

Phokoye go ya eo lirectseñyana.

Moshoela ga gabo ga a yeoe, o choana le moshoela
Matebeleñ.

Moeñyana o pele lobone loo oa bo.

Fa o le chukulu o kabo o ntlhabile.

Leshoetsana ga le ke le lela fela, lea bo le utloile mashoe-
li a magolo.

Mamphoroana maatlhamela babolai.

Se choaroa ke nca peli ga se thata.

Ma-ñoana ke eo, o choara thipa.

Ñoaña-rago oa re go abela moretlo, o tlo o mo abela.

Ñoana o yeloe ke pelegi.

Lencoé ya maabanyane ga le tlhabe kgomo.

O se bone thola borethe, koa teñ e botlhoko.

Selibana se pele ga se ikañoe.

Re bolaile pitse re chotse molelo.

Se ipelele tsie e fofa.

A o tla isa nonyana Boroa.

Thota e sena khulu-tlou, bolobethoe ba ipha naga.

Phuluhulu e e thamu telele e goalalela melamu e e señ
ea eone.

Moipolai ga a leleloe.

O se tsene mo mafokuñ a bana ba mpa.

MAROPE a bagale melora ; ba ba bonolo ba tshelile ka
bonolo ya bone.

Thukhoi a re ke lobelo, 'me marota a re ke namile.

Pelonomi e bolaile masilanoke.

O tla lelela kgama le mogogoro.

Se tshege eo o oleñ, mareleli a sale pele.

Lekgatlhakgatla le yele lifokoana, molikologa o yele
pholoana e tona.

O re o umaka itlho a icose.

Mao lo ntlha peli lo tlhaba kobo le moroki.

Shago ya moeñ le beoa ke moñ-oa-gae.

Enyemañyema e bona 'melegi.

Chukulu e senañoana ea ikisa mokgobeñ.

Seya-le-motho ke shone sebolai.

Seoloana ga se ke se tlhoka mogalika oa shone.

Sekukuni ga se ke se tlhoka sebatatali.

Khulu ea mariga e itsioe ke 'mei.

Phokoye eo motsetse ga na boboea ya mpa.

Kgori e bonye mae, loralu ga e lo bone.

Ga go lobelo go marapo a thata.

Kgogoana go shoa e e tsaiñ, e ntle ea ikgokgolela.

Poloka kgolo ga e na molemo.

Lehufa le apeece le lencoè, ga bucoa lencoè lehufa ya sala.

TLHOTLHO logolo loo phage lo cosa li letseñ.

O re o lemoga ñaka le boloetse o bo lemoge.

Ñoana mogolo o tlhokoa koa o eoñ.

Pelo boela mannoñ, se o se batlañ o se bonye.

Kgomo ere e bona moñ oa eone ere e muo.

O re a yea ke sefifalu, o re o bona pilo o tshabe.

Molelo o o timañ o timela go tla tuka, o o tukañ o tukela go tla tima.

Makikitsana ma ya kgomo, le a ya ga a galimane, 'me a galimana ntoeñ. Mateana a megatla melele a feny a megatla mekhuchoane.

Moliane, mo lese, ga a ee go shoa, oa ea go boea.

Mhuhuco oa phatla oa yeloa, oa kholugocoane ga o yeloe sepe.

Chukulu e fetañ maroana pounama li botlhoko.

Ñoana oa re go lelela logolu a lo neoe.

O rile o lomeletsa kgatoe oa tla oa choga ka a tsetse.

Phiri ga kea latlha molelo oa gagoe.

Seboko ga se ke se fetlha noko e le ñoe fela.

Segologolo se sa leo, molie o sa bonoa a belege molie-nyane.

Mogôma sephitshana sa mariga ke ene moseokomeli.

Ēare le go tlhabetse o le aramele, o gopola le tsena mo maruñ.

Kgomo tsa mogale tsa hula ncoëñ, tsa 'moi tsa hula ncoëñ.

Chukulu ga e ke e coa sekgoëñ fela, ea bo e utloile botlhoko.

Motshitshi go gama o' motlana, o montsi oa lebatsanya.

Motlhapisa poli ñoloana ga se moegami.

Phokoye eo koa morago linca lia 'mona.

KE loñoa ke nca ke e otlile. Molimo ga o ko o ya nkabo.

Lika, o kgatlhe ga e itsioe. Re ntshanya se se mo inoñ.

O tla lemotsha tlholoe moole. Seococo ke se lelele gale.

O tla tlhoboga khuluerathoa. Peba go fuloa e arametseñ.

Lore lo gatoa lo sale metse. Moroa kgotla ga nyalioe.

Namane eaga kgaree thobile. Matlhafu a koto mafapana.

Ke rekañ e reka matlotla. Ga o botlha o coa 'meling.

Thebe ea mothobia bo a e itse. Tsie e boshoa seanõñ.

Eärebisa e elama a tle a bole.	'Mutloa o thiba ka mali.
E e senang meno ea lomeloa.	Lotlhokoa lo golisa tse liñoë.
	Matlo go sha mabapa.
Losho lo fa moyeñ oa kobo.	Maru a na le litlali otle.
Magogoe o belaela limepa,	Ncoe le peluñ ga le tsitse.
Loroaneñ go tseneloa goñoë.	Tsie e yea matlhoboñ.
Pelochoeo e ntsha lobelo.	O ruta choene mapalamo.
O bapolela limapo tlapeñ.	More oa lintsi ke ntoa.
Nama tshitela e ṭhuba pitsa.	More go alafa o botlhoko.
Phiri o rile ga bo se gañoë.	Goo ligole ga go ioe lilelo.
Moroka o sita ka leroana.	Mogale o galefa shomoñ.

Likhutsana re bophemela gotlhe, re lema lopetleke.
 Popapopa ea ipopaganyetsa, phatlaphatla ea iphatlalaletsa.
 A o shogela ñoana thari mpeñ.
 Kea itse eo o tshego, letshego ya gagoe ekete ya phiri.
 Letlaatlalae le motlha moñoë fela.
 Thupa ea lecholo e betsa masilo.
 Moñ oa thipa ga ke mo lebale, ke lebala 'mesi.
 Melamu e mentsi e tlhaletsha lipelo tsa bagale.
 Khetse go ilioa e na señoë, e e senañ sepe ga e ilioë.
 Mogami ga a bolae phalana ea puleñ.
 Likgaga li remana ka matlape.

MORAMA go yea o o phunyegileñ.
 Ga go mogakayane ope, o se ko o nnela sebibi.
 Mogoga o molele o cosa phiri.
 Go lemala ga namane ke go thoba.
 Lencoé ga le booe, go booa monoana.
 Morobela o sa thubegeñ ko oa lencoé.
 Sebe sa mogotla ke go ea fela.
 Meno a mashoeu a bolaea a tshega.
 Lofetlho lo mamomo loa lotlhanya.
 Khumo le lehuma li lala 'mogo.
 Eare e lacoa bobe e tle e coe bololo.
 Banna ga ba na thoali ba bonyoe ke mamariga.
 O teme peli o se mogama leshole.
 Namane tsa thole Baroloñ, tse li yañ mogope li o lala.
 Ga le ke le epa lekhatlana e se ya liphohoholo.
 Thushoane mashi o anyile mabeleñ.
 Mogoe oa choene o ya se choene o se yañ.
 Maru ga se pula, mosi ko one molelo.
 Bontsi bontsha mañana.
 Nonyane e nala lintlha ga e na leshomo.
 Shokobe fa a le meipoko mebe o tle a iphatlhe ka lohuka.
 Go lesioa bo chologileñ, go sholofeloe bo seatleñ.

MAINA A LIKGOELI.

SECOANA.	SE-ENGLISH.	MALATSI.
<i>TSA LIKGAKOLOGO,</i>		
Phatoe.	August. ...	31
Phatoe o phophotha litlhare matlhare.		
Loetse.	September. ...	30
Loetse, maru a loala yanoñ.		
Phalane.	October. ...	31
Phalane, liphhalana lia tsaloea.		
<i>TSA SELEMO,</i>		
Ñoanatsese.	November. ...	30
Ñoanatsese a maboa.		
Selimothole.	December. ...	31
Selimothole a morula.		
Firikgoñ.	January. ...	31
Firikgoñ a molooma.		

TSA GOETLA,

Tlhakole.	February.	...	...	28
Tlhakole o tlhakola mabele molula.				
Mopitloe.	March.	...	...	31
Mopitloe o pitlaganya mabele.				
Moranañ.	April.	...	...	30
Moranañ a naoa.				

TSA MARIGA,

Motsheganoñ.	May.	...	...	31
Motsheganoñ linonyane lia tshega.				
Seetebosigo.	June.	...	...	30
Se ete bosigo o tshabe mala.				
Phukoi.	July.	...	...	31
Phukoi o fukutsa lifala.				

ADDITION TABLE.

69

1 and	2 and	3 and	4 and	5 and	6 and
1 are 2	1 are 3	1 are 4	1 are 5	1 are 6	1 are 7
2 „ 3	2 „ 4	2 „ 5	2 „ 6	2 „ 7	2 „ 8
3 „ 4	3 „ 5	3 „ 6	3 „ 7	3 „ 8	3 „ 9
4 „ 5	4 „ 6	4 „ 7	4 „ 8	4 „ 9	4 „ 10
5 „ 6	5 „ 7	5 „ 8	5 „ 9	5 „ 10	5 „ 11
6 „ 7	6 „ 8	6 „ 9	6 „ 10	6 „ 11	6 „ 12
7 „ 8	7 „ 9	7 „ 10	7 „ 11	7 „ 12	7 „ 13
8 „ 9	8 „ 10	8 „ 11	8 „ 12	8 „ 13	8 „ 14
9 „ 10	9 „ 11	9 „ 12	9 „ 13	9 „ 14	9 „ 15
10 „ 11	10 „ 12	10 „ 13	10 „ 14	10 „ 15	10 „ 16
11 „ 12	11 „ 13	11 „ 14	11 „ 15	11 „ 16	11 „ 17
12 „ 13	12 „ 14	12 „ 15	12 „ 16	12 „ 17	12 „ 18
7 and	8 and	9 and	10 and	11 and	12 and
1 are 8	1 are 9	1 are 10	1 are 11	1 are 12	1 are 13
2 „ 9	2 „ 10	2 „ 11	2 „ 12	2 „ 13	2 „ 14
3 „ 10	3 „ 11	3 „ 12	3 „ 13	3 „ 14	3 „ 15
4 „ 11	4 „ 12	4 „ 13	4 „ 14	4 „ 15	4 „ 16
5 „ 12	5 „ 13	5 „ 14	5 „ 15	5 „ 16	5 „ 17
6 „ 13	6 „ 14	6 „ 15	6 „ 16	6 „ 17	6 „ 18
7 „ 14	7 „ 15	7 „ 16	7 „ 17	7 „ 18	7 „ 19
8 „ 15	8 „ 16	8 „ 17	8 „ 18	8 „ 19	8 „ 20
9 „ 16	9 „ 17	9 „ 18	9 „ 19	9 „ 20	9 „ 21
10 „ 17	10 „ 18	10 „ 19	10 „ 20	10 „ 21	10 „ 22
11 „ 18	11 „ 19	11 „ 20	11 „ 21	11 „ 22	11 „ 23
12 „ 19	12 „ 20	12 „ 21	12 „ 22	12 „ 23	12 „ 24

MULTIPLICATION TABLE.

Twice	3 times	4 times	5 times	6 times
1 = 2	1 = 3	1 = 4	1 = 5	1 = 6
2 " 4	2 " 6	2 " 8	2 " 10	2 " 12
3 " 6	3 " 9	3 " 12	3 " 15	3 " 18
4 " 8	4 " 12	4 " 16	4 " 20	4 " 24
5 " 10	5 " 15	5 " 20	5 " 25	5 " 30
6 " 12	6 " 18	6 " 24	6 " 30	6 " 36
7 " 14	7 " 21	7 " 28	7 " 35	7 " 42
8 " 16	8 " 24	8 " 32	8 " 40	8 " 48
9 " 18	9 " 27	9 " 36	9 " 45	9 " 54
10 " 20	10 " 30	10 " 40	10 " 50	10 " 60
11 " 22	11 " 33	11 " 44	11 " 55	11 " 66
12 " 24	12 " 36	12 " 48	12 " 60	12 " 72
13 " 26	13 " 39	13 " 52	13 " 65	13 " 78
14 " 28	14 " 42	14 " 56	14 " 70	14 " 84
15 " 30	15 " 45	15 " 60	15 " 75	15 " 90
16 " 32	16 " 48	16 " 64	16 " 80	16 " 96
17 " 34	17 " 51	17 " 68	17 " 85	17 " 102
18 " 36	18 " 54	18 " 72	18 " 90	18 " 108
19 " 38	19 " 57	19 " 76	19 " 95	19 " 114
20 " 40	20 " 60	20 " 80	20 " 100	20 " 120

MULTIPLICATION TABLE—Continued.

7 times	8 times	9 times	10 times	11 times	12 times
1 = 7	1 = 8	1 = 9	1 = 10	1 = 11	1 = 12
2 " 14	2 " 16	2 " 18	2 " 20	2 " 22	2 " 24
3 " 21	3 " 24	3 " 27	3 " 30	3 " 33	3 " 36
4 " 28	4 " 32	4 " 36	4 " 40	4 " 44	4 " 48
5 " 35	5 " 40	5 " 45	5 " 50	5 " 55	5 " 60
6 " 42	6 " 48	6 " 54	6 " 60	6 " 66	6 " 72
7 " 49	7 " 56	7 " 63	7 " 70	7 " 77	7 " 84
8 " 56	8 " 64	8 " 72	8 " 80	8 " 88	8 " 96
9 " 63	9 " 72	9 " 81	9 " 90	9 " 99	9 " 108
10 " 70	10 " 80	10 " 90	10 " 100	10 " 110	10 " 120
11 " 77	11 " 88	11 " 99	11 " 110	11 " 121	11 " 132
12 " 84	12 " 96	12 " 108	12 " 120	12 " 132	12 " 144
13 " 91	13 " 104	13 " 117	13 " 130	13 " 143	13 " 156
14 " 98	14 " 112	14 " 126	14 " 140	14 " 154	14 " 168
15 " 105	15 " 120	15 " 135	15 " 150	15 " 165	15 " 180
16 " 112	16 " 128	16 " 144	16 " 160	16 " 176	16 " 192
17 " 119	17 " 136	17 " 153	17 " 170	17 " 187	17 " 204
18 " 126	18 " 144	18 " 162	18 " 180	18 " 198	18 " 216
19 " 133	19 " 152	19 " 171	19 " 190	19 " 209	19 " 228
20 " 140	20 " 160	20 " 180	20 " 200	20 " 220	20 " 240